

HRVATSKA GLAGOLJASKA BAŠTINA

NOVOSTI - elektroničko mjesečno glasilo Društva prijatelja glagoljice iz Zagreba
godišće VIII | broj 87 | srpanj/kolovoz 2023. | ISSN 2718-4307

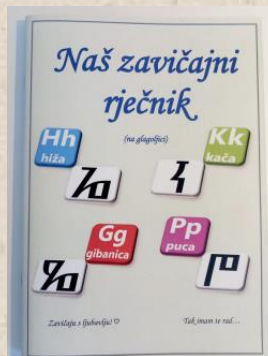
Poštovani i dragi članovi, suradnici i prijatelji Društva prijatelja glagoljice!

Nadala sam se *ljetnom snu*, barem što se tiče glagoljaških aktivnosti, ali ništa od toga. Zato ću popisati prikupljene novosti i onda stvarno, ali stvarno idem na godišnji odmor. Svim članovima Društva prijatelja glagoljice i ostalim čitateljima ovog biltena želim ugodne ljetne dane i dobar odmor.

Zanimljivosti iz svijeta glagoljice

Posljednju tribinu u ovoj školskoj godini, umjesto najavljenog gosta, freskoslikara i turističkog vodiča g. Harija Vidovića iz Roča, dana 14. lipnja održao je naš prof. Žubrinčić s predavanjem pod nazivom *Pokušaj nastavka "Glagoljskih natpisa" akademika Branka Fučića*.

Zbor Baščina je održao posljednji nastup prije ljetne pauze na svetoj misi u nedjelju, 4. lipnja u 18 sati, u crkvi sv. Franje Ksaverskog u Zagrebu,

Učenici 3.a razreda OŠ Jordanovac iz Zagreba pod vodstvom učiteljice Brankice Vrbat tijekom prošle školske godine realizirali su zanimljiv projekt: Zavičajni rječnik su obogatili ilustracijama i nazivima riječi ispisanim glagoljicom. Riječi koje su ušle u Rječnik odnose se na govor katēkterističan za Hrvatsko zagorje i područja koja učestalo koriste germanizme. Pozivamo gđu. Vrbat da nam se javi kako bismo ostvarili suradnju DPG-a i OŠ Jordanovac.

Još jedan prekrasan đачki uradak nastao je u Područnoj školi Diklo OŠ Šimun Kožičić Benja, Zadar. Učenici drugog, trećeg i četvrtog razreda sa svojim učiteljicama Natašom Petković, Snježanom Diklan i Suzanom Lončar-Menoski napisali su *Legendu o maslini*, oslikali je i preslovili na glagoljicu. Slikovnica je predstavljena na Županijskoj smotri učeničkih zadruga Zadarske županije. Uz slikovnicu darivali su i straničnike ukrašene motivima iz slikovnice. Slikovnica

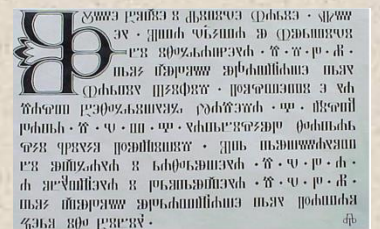

se nalazi i na poveznici: https://read.bookcreator.com/40GmA.../U_HfCmfMR-CVEKEC4fc3VQ

Sa zanimanjem pratimo rad gđe. Valerije Jelčić, defektologinje i likovne umjetnice koja svoje radove donira i u humanitarne svrhe. Ova slika je u lipnju bila izložena u umjetničkoj galeriji *Hani* na zagrebačkom Medveščaku. Zahvaljujemo gđi. Narcisi Potežica na fotografiji i informaciji.

Znanstveni kolokvij *Stazama glagoljaša* održan je u Biogradu na Moru početkom srpnja. Zahvaljujući sudionicima iz Hrvatske, BiH, Crne Gore i Sjeverne Makedonije, skup je imao međunarodni karakter. Organizatori su bili Grad Biograd n/M, Zavičajni muzej Biograd n/M i HKU Pjevana baština, a suorganizatori Glagoljaška udruga Sidraška županija Biograd na Moru, Udruga glagoljaša Zadar, Institut za migracije i narodnosti i Institut društvenih znanosti Ivo Pilar. Cilj je bio raspraviti o ćirilometodskoj baštini na našim prostorima s posebnim naglaskom na glagoljaštvo, tj. na koji način

u suvremenim društvenim i kulturno-znanstvenim ponudama reprezentativno predstaviti navedenu baštinu kao integrativni dio europske kulturne povijesti. U širem smislu, postignuta je međuinstitucionalna i međunarodna suradnja, potaknuta interdisciplinarnost i inovativnost u području istraživanja i interpretacije glagoljaške (ćirilometodske) baštine, prikazani su primjeri dobre prakse, virtualni konceptualni modeli i smjernice digitalizacije kulturne (glagoljaške) baštine. Raspravljano je o produktivnijoj turističkoj popularizaciji glagoljaške baštine, uključivanju lokalnih zajednica u istraživanje, očuvanje i promociju kulturne baštine te osmišljavanje novih edukativnih ponuda. Podržana je inicijativa domaćina za uspostavu regionalnog interpretacijskog centra u ovom gradu (Izvor: Katolički tjednik).

Sv. Ćiril i Metod slavenski su apostoli i zaštitnici Europe čiji se spomendan slavi 5. srpnja. Prošlo je 1160 godina od kada su Sveta braća iz Bizanta stigli u središnju Europu. Ondje su među Slavenima u Moravskoj i Panoniji izvršili svoje prosvjetiteljsko djelo koje su kasnije prihvatili i drugi slavenski narodi. Povodom 1160. obljetnice njihovog dolaska u Moravsku, u Nitri (Slovačka) održana je međunarodna znanstvena konferencija »Refleksija Ćirilometodske tradicije u 20. stoljeću«. Na konferenciji je sudjelovao i znanstvenik Staroslavenskoga instituta Kristijan Kuhar s izlaganjem »Cyrillo-Methodian tradition in Croatia and liturgical reform after II Vatican Council«.

Neki povjesničari smatraju da je braću te 863. godine put iz Carigrada prema Moravskoj vodio morskim putem uz istočnu obalu Jadranskoga mora. Na teritoriju Dalmacije, tada pod bizantskom upravom, mogli su naći sigurno odredište. Bizantska je Dalmacija u to vrijeme već bila naseljena Hrvatima. U susjedstvu joj se nalazila kneževina Hrvatska kojoj je na čelu bio knez Trpimir.

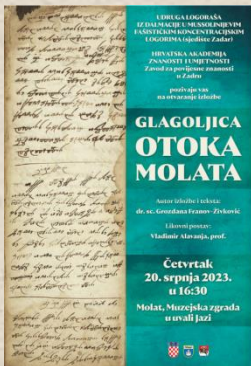
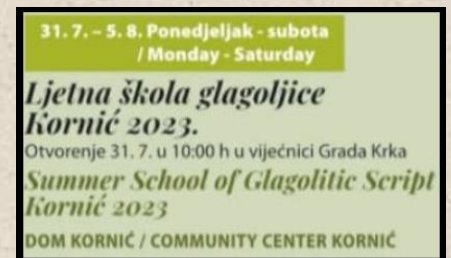
Stoga je moguće da je upravo te godine, riječima akademkinje Ivanke Petrović, posijano prvo sjeme Ćirilometodske kulture među Hrvatima.

Na spomendan sv. Ćirila i Metoda sa zahvalnošću se sjećamo njihove slavenske misije i njezinih plodova. Jedan je od tih plodova i glagoljštvo, dragocjena odrednica hrvatske povijesti i identiteta. (Izvor: STIN)

Mala glagoljska akademija u Roču održala je od 4. do 7. srpnja svoj jubilarni, 30. saziv, u godini kada slavimo značajnu obljetnicu – 540 godina od objavljivanja hrvatskog Prvotiska. Nije nedostajalo zabave i smijeha, ali također i ozbiljnog truda i rada. I ove godine skup je svojom nazočnošću uvećao akademik Josip Bratulić povećavši *žaknice* Alejom glagoljaša od Roča do Huma. Prof. Frane Paro održao je predavanje o tiskarstvu nekada i danas u Glagoljskoj tiskari Roč. Ntjecanje u Glagomatici, računalnoj igri u prepoznavanju i zbrajanju brojeva na glagoljici, vodio je njen autor, g. Tomislav Beronić. Završna svečanost okupila je i prve voditelje i predavače, a također i polaznike prve generacije iz 1993. godine. Želimo Maloj glagoljskoj akademiji iz Roča još puno uspješnih desetljeća i uskliknimo: Vita, vita, MGA i dalje gre!

Još jedno obljetničko događanje, također 30. po redu, započinje 31. srpnja i traje do 5. kolovoza. Tradicionalnu *Ljetnu školu glagoljice* u Korniću organizira Katedra čakavskog sabora Kornić koju vodi naš istaknuti član, g. Damir Kremenić. Prijavljeno je jedanaest polaznika. Otvorenje će biti održano u ponedjeljak, 31.7. u 10.00 sati u Velikoj vijećnici Grada Krka. G. Kremenić će se osvrnuti na protekla tri desetljeća Ljetne škole glagoljice u Korniću, predavanja će održati znanstvenici koje je i DPG već imao veselje pozdraviti među svojim predavačima, prof. dr. sc. Sanju Zubčić sa Sveučilišta u Rijeci i dr. sc. Ivicu Vigata sa Sveučilišta u Zadru, a nakon toga će biti dodijeljene povelje zaslužnima kao i polaznicima prve Škole. Istoga dana navečer će u Zavičajnoj etnografskoj zbirci Kornić biti otvorena izložba *Živa glagoljica otoka Krka*. Od utorka do subote trajat će škola glagoljice, umjetničke radionice lijepljenja keramičkih slova, stručni izlet po otoku..., dovoljno da čovjek poželi odmah krenuti put Kornića i nazočiti ovoj manifestaciji.

Udruga logoraša iz Dalmacije u Mussolinijevim koncentracijskim logorima i Zavod za povijesne znanosti HAZU u Zadru organizirali su izložbu *Glagoljica otoka Molata* u Muzejskoj zgradi u uvali Jazi na Molatu. Otvorenje izložbe bilo je 20. srpnja. U ime Zavoda za povijesne znanosti Zadar koncepciju izložbe priredila je dr. sc. Grozdana Franov Živković. Ona je izvršila izbor iz povećane povijesne građe glagoljice raznih institucija, a koje se odnose na otok Molat. Tu su primjerci glagoljskih knjiga krštenih, vjenčanih, umrlih i knjige od godova. Uvrštene su glagoljske matrikule tj. pravila pojedinih bratovština. Po prvi puta će se prezentirati kameni glagoljski natpisi otoka Molata. Uz preslike glagoljske povijesne građe pored svakog je izrađena transliteracija tj. prijenos s glagoljskog pisma na latinično pismo. Autorica izložbe je vodila brigu da budu zastupljeni dokumenti iz više stoljeća kako bi se moglo vidjeti razvijanje glagoljice u našim krajevima pa tako i otoku Molatu te pojavu pisma bosančice. Opširnom uvodnom legendom autorica pojašnjava pojam glagoljice, njeno nastajanje, razvoj i uporabu. Kako bi strani gosti razumjeli sadržaj izložbe uvodni tekst je preveden na engleski jezik. Izložba ostaje otvorena do 20. kolovoza.

Jedno kratko zaustavljanje u Novom Vinodolskom i letimičan pogled na centar grada uvjerio nas je kako su njegovi stanovnici svjesni bogate glagoljske prošlosti svoga grada i okolice te je na nenametljive i profinjene načine čine dijelom svoje svakodnevice.

Nije mi baš jednostavno slijediti po Hrvatskoj (i izvan njenih granica) našeg člana, informatičara, književnika, autora igre Glagomatica i neumornog istraživača frankopanske baštine, g. Tomislava Beronića. U sklopu predstavljanja svoje posljednje knjige *Stella Aurea – priče o Frankopanima* održao je niz nezaboravnih *Frankopanskih večeri* na izvornim lokacijama koje se spominju u knjizi. G. Beronić je dojmljiv u odori frankopanskog pisara, ali ovog puta nas nije nasmijala glagoljska listina koju je ispisao, nego ono što piše na poleđini.

Mi koji nešto malo *kužimo* ili smo spremni potruditi se i naučiti glagoljska slova s nestrpljenjem očekujemo izlazak iz tiska nove knjige g. Beronića, *Misal kneza Anža Frankopana*, književno djelo u cijelosti otisnuto glagoljicom. Nakladnik ove knjige je *Kvaka*, a sunakladnik DPG.

Najava sljedećih događanja

pozivaju Vas na predavanje
VEDRO LICE GLAGOLJICE (NA PRVIĆU I ŠIRE)
 koje će u prostoru MC "Faust Vrančić"
 u petak, 11. kolovoza 2023. u 19 sati
 održati Mirna Lipovac, tajnica Društva prijatelja glagoljice

Da se ne prekine tradicija održavanja ljetnih glagoljaških događanja na otocima Prviću i Zlarinu ili u Vodicama, ove godine će Mirna Lipovac održati predavanje pod nazivom *Vedro lice glagoljice (na Prviću i šire)*. Radi se o prezentaciji koja publici predstavlja niz glagoljskih zapisa (klesanih, rukom pisanih i tiskanih) na zabavan i ležeran način, kroz manje poznate *šitiklece* vezane uz konkretan dokument. Predavanje će se održati u petak, 11. kolovoza u 19 sati u Muzejskom centru Faust Vrančić u Prvić Luci.

Najavljujemo i prvo predavanje u ciklusu tribina u školskoj godini 2023./24. Kao i svaka tribina u rujnu, i ova će biti održana **u prostoru Matice hrvatske u ponedjeljak, 25. rujna s početkom u 19 sati**. Gost-predavač će biti g. Lajčo Perušić, rodom iz Subotice, pjesnik, prozaik, publicist i umirovljeni turistički menadžer. Naziv predavanja je *Trag predaka popločen glagoljicom*.

Narodnoslopijski pastoralni institut i Društvo prijatelja glagoljice
 u sklopu projekta

HRVATSKA GLAGOLJAŠKA BAŠTINA

Trag predaka
 popločen
 glagoljicom

Lajčo Perušić
 pjesnik, prozaik, publicist,
 turističkog menadžera u mirovinu

koje će se održati u ponedjeljak,
 25. rujna 2023. u 19 sati
 u Društvo prijatelja glagoljice, Matica hrvatska,
 Stručnogajevog trg 6.

Glagoljica gdje je (ne) očekujemo

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu ima znak *ERF* pisan glagoljicom, koji se može vidjeti u hodniku tog fakulteta u kampusu na Borongaju.

Upućujemo posljednji poziv redovnim članovima iz Zagreba da dođu na rujansku tribinu i preuzemu svoje zahvalnice za članstvo koje su bile pripremljene već na skupštini, u očekivanju dolaska članova. Nepreuzete zahvalnice morat će, nažalost, biti bačene jer zauzimaju ionako premali prostor koji Društvu služi kao biblioteka, arhiv, spremište poučnih panoa i ured. Članovima koji nisu iz Zagreba zahvalnice su odmah nakon skupštine poslone poštom. Podsjećamo članove na plaćanje godišnje članarine i unaprijed zahvaljujemo.

Neka Vas prate mir i dobro!

UREDNIČA	ՀԱՅԵՐԻ ՄԻՋՅՈՒՄՈՒԽ Mirna Lipovac	STRUČNI SURADNIK	ԺԻՒՆԷԿԱ ՄԻՋՅԵՆՔՅԱՅԻԿ Darko Žubrinčić
ԵԲՐԵՅԱ	DRUŠTVO PRIJATELJA GLAGOLJICE E-adresa: drustvoprijateljlagoljice@gmail.com	ԵԲՐԵՅԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՄԵՆԻՏԻՆԻՔԻ ՆՈՎՈՍՏԻՆԵՐԻՆԵՐԻ Web adresa: http://www.croatianhistory.net/glagoljica/novosti/mirna.html	

Svi raniji brojevi *Novosti* nalaze se na: www.croatianhistory.net/glagoljica/novosti/mirna.html